

Partnerskabsaftale mellem Region Syddanmark og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Baggrund

Regeringen har indgået finanslovsaftale med Venstre og De Konservative for 2014. Det fremgår af finanslovaftalen, at *Der afsættes 50 mio. kr. årligt fra 2014 til at indgå partnerskaber med regionerne til opnåelse af målsætningen om halvering af tvangsanvendelsen.*

Ministeren for sundhed og forebyggelse og Danske Regioner har, som opfølgning på finanslovaftalen, indgået en aftale om nedbringelse af tvangsanvendelsen i psykiatrien. Der er enighed om, at tvangsfiksering kan anses for at være blandt de mest kontroversielle tvangsformer, og der er endvidere enighed om nedenstående målsætning om halvering af tvang, *jf. boks 1.*

Boks 1

Mål om halvering af tvang

”Andelen af personer som tvangsfikseres skal være halveret i 2020, og den samlede anvendelse af tvang i psykiatrien skal samtidigt reduceres.”

Et mål om at nedbringe anvendelsen af tvang har som overordnet formål at sikre psykiatriske patienter en behandling af høj kvalitet. Der er ingen enkle løsninger i forhold til at få anvendelsen af tvang bragt ned, og det kræver en bred indsats og ledelsesmæssigt fokus, herunder udvikling af en kultur, der understøtter målet.

Regionerne er forskellige, hvad angår fysiske rammer, personalets kompetencer, erfaringer og organisering, og vil have forskellige behov for initiativer og strategier, når en varig nedbringelse af tvang, skal sikres på de psykiatriske afdelinger.

Partnerskabsaftalerne

Partnerskabsaftalerne skal beskrive hver enkelt regions plan for – frem mod 2020 - at reducere anvendelsen af tvang baseret på de overordnede principper og konkretiseret ved milepæle og tiltag for hvert af de enkelte fokusområder, *jf. Principper og fokusområder for partnerskaber om nedbringelse af tvang.* Der vil blive fulgt op på partnerskabsaftalerne i Sundhedsstyrelsens Task Force for psykiatriområdet.

Overordnede principper for udformning af partnerskaberne

For at understøtte en behandling af høj kvalitet til gavn for patienterne er det vigtigt, at indsatsen så vidt muligt bygger på viden, erfaringer og bedste praksis, samt at behandling

sker på baggrund af videnskabelig forskning og faglig evidens. En god og målrettet indsats er en afgørende forudsætning for nedbringelse af tvang.

Regionens navn

Region Syddanmark

Kontaktperson om partnerskabsaftalen

Anders Meinert Pedersen
lægefaglig direktør

Redegør for hvilken eksisterende viden, herunder evidensbaserede metoder og nationale og internationale erfaringer partnerskabets initiativer tager udgangspunkt i

Region Syddanmarks partnerskabsaftale for forebyggelse af tvang tager udgangspunkt i evidens eller bedste praksis. Af flere omgange har Psykiatrien i Region Syddanmark deltaget i de nationale gennembrudsprojekter. Erfaringer fra gennembrudsmetoderne viser, at arbejdes der målrettet med fire områder på samme tid, så opnås den ønskede effekt. De fire områder er tilsvarende fokusområderne i partnerskabsaftalen:

- Øget patientinddragelse
- Varierende og målrettede aktivitetstilbud
- Optimering af personalets faglige kompetencer
- Etablering af organisatoriske forhold, der understøtter forebyggelse af tvang

Derudover har Regeringen i deres rapport "*En moderne, åben og inkluderende indsats for mennesker med psykiske lidelser*" beskrevet de bedst underbyggede tiltag prioriteret i forhold til den største virkningsgrad:

1. Implementering af kognitiv miljøterapi bl.a. gennem patientinvolvering og patientempowerment.
2. Kombinerede interventionsprogrammer f.eks. patientdeltagelse, patientuddannelse, personaleuddannelse, ændringer af procedurer og handleplaner, administrativ og ledelsesmæssig støtte fra topledere, kulturelle ændringer, dataanalyse m.v.
3. Implementering af patientcentreret pleje med en høj grad af positiv patientinvolvering i egen pleje.
4. Tidlig identifikation af, hvad der trigger patientens kriser eller aggressioner, anvendelse af unikke beroligelsesteknikker og beslutning om specifikke interventioner.
5. Indførelse af validerede risikovurderingsystemer med plejeinterventionsforslag.
6. Effektiv behandling af misbrug og psykoser.
7. Brugen af obligatorisk review (i stil med kerneårsagsanalyser) udført af kvalificerede kliniske eksperter som et post-hændelses review.
8. Bedre træning og undervisning (flere forskellige og involverende undervisningsmetoder, større bredde i emnerne, herunder f.eks. lovgivning, krisehåndtering, fysiske interventionsstrategier, advarselstegn, risikofaktorer, kommunikativ deeskalering m.v.).
9. Positive personaleholdninger som f.eks. respekt, samarbejde, kommunikation, empati, mindre kontrol og ufrivillige procedure.
10. Højt patient-personale ratio.
11. Højt uddannelsesnivea (jo højere uddannet plejepersonalet er, jo færre tvangsfikseringer)
12. Ændret fokus vedrørende grænsesætning - fra at se patienten som afvigende til at se patienten som en ressource i deres egen pleje.

Initiativerne i Psykiatrien i Region Syddanmark tager afsæt i både de 4 fokusområder samt de 12 tiltag beskrevet i regeringens rapport.

Derudover er Sundhedsstyrelsens rapport om arkitektoniske rammer om fysisk aktivitet samt rapporten "*En moderne, åben og inkluderende indsats for mennesker med psykiske lidelser*", anvendt ved indretning af afdelingerne.

Forskning i Region Syddanmark

I Region Syddanmark arbejder forskere med at udvikle interventioner til forebyggelse af brugen af bælte. Der forskes blandt andet i at udvikle og teste et screeningsværktøj MR-CRAS (Mechanical Restraint – Confounding-Risk-Alliance-Score). MR-CRAS er udviklet for patienter på retspsykiatrisk afdeling.

Derudover forskes i patienters retssikkerhed i forbindelse med tvang samt personalets håndtering af konflikter. I 2015 starter et Ph.d projekt om patienters oplevelse af tvang og konflikter.

I strategien for forskning i Region Syddanmark er et af initiativerne, at der inden udgangen af 2014 skal være igangsat et sundhedstjenesteforskningsprojekt omkring reduktion af tvang.

Den Gode Psykiatriske Afdeling

Modelprojekt om Den gode Psykiatriske Afdeling er afsluttet med udgangen af 2013. På baggrund af projektet vurderes det, at de væsentligste tiltag, der kan forebygge tvang, vil være:

- 1) Forebyggelse samt behandling af misbrug
- 2) Større fokus på medicinsvigt
- 3) Etablering af en opsøgende og tidlig intervention overfor psykisk syge

Der arbejdes på at udgive videnskabelige artikler med resultaterne fra Den Gode Psykiatriske Afdeling.

Minimumskrav til partnerskabsaftalen, jf. SKABELON i Principper og fokusområder for partnerskaber om tvang.

1. Beskriv, hvordan regionen vil sikre **ledelsesfokus, prioritering og organisering** i partnerskabet

Ledelsesfokus, prioritering og organisering

Hidtil har opfølgning på indsatser til forebyggelse af tvang været en integreret del af arbejdet i psykiatrisygehusets kvalitetsorganisation, ligesom der er sket afrapporteringer til øverste politiske og administrative niveau i regionen.

Erfaringer fra blandt andet gennembrudsprojektet viser, at tydeligt og vedholdende ledelsesfokus på alle niveauer i organisationen er afgørende for at indsatser til forebyggelse af tvang implementeres og bundfældes i organisationen.

Derfor styrker Psykiatrien i Region Syddanmark fokus på området både gennem styrkelse af den overordnede organisering i sygehuset, og en styrkelse af organisationen lokalt i afdelingerne samt via en integration af fokus på forebyggelse af tvang i eksisterende råd og udvalg.

Fremover vil sygehusets samlede ledergruppe bestående af alle afdelingsledelser og sygehusledelsen udgøre den overordnede styregruppe for indsatserne. Forebyggelse af tvang og opfølgning på milepæle og igangværende tiltag vil blive drøftet på de månedlige møder i denne gruppe.

Lokalt i afdelingerne fungerer afdelingernes ledelsesgruppe som styregruppe for indsatsen. Det er væsentligt, at der lokalt i forebyggelsen af tvang tænkes i sammenhænge og samarbejde mellem døgnpsykiatrien og den ambulante psykiatri samt i inddragelse af patienter og pårørende. Dette er i tråd med resultaterne fra projektet om "Den Gode Psykiatriske Afdeling", som viste, at en forebyggende faktor var, om borgeren var i kontakt med den ambulante psykiatri.

Ledere på alle niveauer i organisationen er derfor ansvarlige for at holde fokus på forebyggelse af tvang, mens sygehusledelsen har det overordnede ansvar for at fokus fastholdes blandt andet ved at følge op på de afdelings-specifikke partnerskabsaftaler. Sygehusledelsen vil kontinuerligt følge arbejdet i afdelingerne, blandt andet via deltagelse i månedlige kvalitative gennemgange af tvangsepisoder, se endvidere beskrevet under *øvrige relevante oplysninger om partnerskabsaftalen*.

De lokale partnerskabsaftaler indgås mellem hver afdeling og sygehusledelsen, hvor eksisterende og fremtidige tiltag, herunder inddragelse af patienter og pårørende beskrives. De lokale partnerskabsaftaler bygges op om de fokusområder, der er beskrevet i den overordnede partnerskabsaftale. Årerne 2015 og 2016 anvendes til at afprøve en række initiativer lokalt, hvorefter disse evalueres og udbredes, mens nye initiativer afprøves i de efterfølgende år. På halvårlige bilaterale møder mellem sygehusledelse og afdelingsledelse følges der op på den lokale partnerskabsaftale.

Det er den overordnede styregruppe, som årligt følger op på alle milepælene i partnerskabsaftalerne samt evaluerer de konkrete initiativer til forebyggelse af tvang og afgør hvilke tiltag, der skal udbredes, afsluttes eller justeres.

Derudover vil forebyggelse af tvang være integreret i det arbejde, som foregår i andre af sygehusets råd og udvalg, blandt andet Videns- og Kompetenceudviklingsrådet og kvalitetsrådet

Endvidere har Region Syddanmark vedtaget en række målbilleder for psykiatrien 2013-2016, heri indgår forebyggelse af tvang. Der følges op til det politiske udvalg og regionsrådet tre gange årligt.

Partnerskabets mål er:

Andelen af personer som tvangsfikseres i Region Syddanmark skal være halveret i 2020, og den

samlede anvendelse af tvang skal samtidigt reduceres.

I Region Syddanmark arbejdes hen i mod partnerskabets mål i følgende etaper: Indtil 2018 vil der ved de nationale halvårslige opgørelse skulle præsteres et fald i forhold til den vedtagne baseline. I 2018 opnås den ønskede effekt på en halvering og de resterende to år anvendes til fastholdelse af den opnåede effekt.

Milepæle for ledelsesfokus – prioritering og organisering

- Partnerskabsaftalens mål for nedbringelse af tvang indskrives i psykiatriens målbillede. Udviklingen i anvendelsen af tvang rapporteres til regionsrådet, psykiatri- og socialudvalget og psykiatriens ledelse tre gange årligt i forbindelse med opfølgning på målbilledet.
- Januar 2015: samtlige afdelinger har indgået partnerskabsaftale med sygehusledelsen
- Afdelingernes partnerskabsaftale er et tema på alle bilaterale møder mellem sygehusledelsen og de enkelte afdelingsledelser
- På mindst 4 overordnede ledermøder årligt har forebyggelse af tvang været et tema
- Hver afdeling har haft forebyggelse af tvang som tema på ledermøderne mindst 4 gange årligt
- Forebyggelse af tvang er et tema på mindst 4 møder årligt i sygehusets råd og udvalg
- December 2016: Den overordnede ledergruppe behandler midtvejsevaluering og tager stilling til justering af indsatsen
- Marts 2017: Partnerskabsaftaler mellem afdelingerne og sygehusledelsen evalueres
- November 2019: den overordnede ledergruppe behandler slutevaluering
- Sygehusledelsen deltager årligt i mindst en auditering af tvang på hver afdeling

2. Beskriv regionens milepæle for udvikling af **medarbejdernes kompetencer** med relevans for partnerskabet

Forebyggelse af tvang kræver ikke blot en multifaktoriel indsats, men også en tværfaglig indsats. Alle faggrupper har muligheden for at påvirke og forebygge anvendelsen af tvang. Bedre træning og undervisning samt et højere uddannelsesnivea har vist at have en positiv indflydelse på anvendelsen af tvang. Derfor er det vigtigt, at samtlige faggrupper efteruddannes med fokus på forebyggelse af tvang, både ansatte på senge afsnit og i den ambulante psykiatri. Psykiatrien i Region Syddanmark vil i perioden indtil 2020 fokusere på følgende kompetencer i arbejdet med at forebygge tvang:

- Konflikt håndteringskurser. I Psykiatrien i Region Syddanmark er grundkursus i konflikt håndtering obligatorisk inden for det første år af ansættelsen. Der gælder både ansatte på sengeafsnit samt i den ambulante psykiatri.
- Efteruddannelse af Social- og sundhedsassistenter for blandt andet at øge medarbejderens kendskab til sundhedsvæsenets øgede fokus på kvalitet, bedre inddragelse af patienter og pårørende, samt samarbejde på tværs.
- Efteruddannelse af ergo- og fysioterapeuter i sanseintegration.
- Efteruddannelse af læger med henblik på forebyggelse af tvang, herunder kulturændringer og revision af psykiatriloven.
- Specialuddannelsen af sygeplejersker i psykiatri. Forebyggelse af tvang er en del af pensum.
- Vedligeholdende kursus til allerede uddannede specialsygeplejersker
- Specialisering af psykologer med fokus på forebyggelse af tvang.
- Obligatoriske efteruddannelsesforløb for plejepersonale som udvikles i regi af Danske Regioner til både psykiatrien, børne- og ungdomspsykiatrien og retspsykiatrien.

Øvrige personalegruppers behov for undervisning i forebyggelse af tvang undersøges.

Derudover er der fokus på tryk og arbejdsglæde i psykiatrisygehuset. Psykiatrisygehuset er blevet arbejdsmiljøcertificeret baseret på en audit foretaget af Det Norske Veritas. Derudover arbejdes med registrering af hændelser i arbejdsmiljødatabase.

For at styrke den enkelte afdelingens rekrutteringsindsats vil sygehuset udarbejde konkrete og afdelingsspecifikke rekrutteringsplaner for alle psykiatriske og børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger i sygehuset.

Milepæle for medarbejdernes kompetencer:

- Alle nye medarbejdere har inden for det første ansættelsesår været på konflikthåndteringskursus. Det sikres, at alle medarbejdere på sengeafsnit og ambulante funktioner har været på konflikthåndteringskursus.
- Minimum 50% af social- og sundhedsassistenter har gennemgået efteruddannelse med fokus på kvalitet, bedre inddragelse af patienter og pårørende, samt samarbejde på tværs, ved udgangen af 2020.
- 85 % af samtlige ergoterapeuter og fysioterapeuter ansat i psykiatrien har deltaget i kursus om sanseintegration inden år 2020
- Med baggrund i partnerskabsaftalen påbegyndes i 2015 kursusaktivitet for lægerne. Kursusaktiviteten har fokus på nedbringelse af tvang.
- 55% af sygehusets sygeplejersker er specialuddannede om 10 år.
- Specialsygeplejersker, der er uddannet før 2011, får tilbudt et 14 dages tillægsforløb. Årligt gennemfører 25 specialsygeplejersker forløbet.
- 75% af sygehusets psykologer er specialiserede om 10år.
- Sygehuset opretholder arbejdsmiljøcertificering
- Årlig opfølgning på indberetninger til arbejdsmiljødatabasen
- Inden udgangen af 2014 foreligger konkrete og afdelingsspecifikke rekrutteringsplaner
- Fokus på forebyggelse af tvang vil fra 2015 indgå i den centrale introduktion til nye medarbejdere i psykiatrien i Region Syddanmark
- I forbindelse med evalueringen af indsatsen ultimo 2016 fastlægges uddannelsesbehovet for øvrige personalegrupper og initiativer iværksættes.

3. Beskriv regionens milepæle for **inddragelse og dialog** med patienter og pårørende i regi af partnerskabet

I Psykiatrien i Region Syddanmark vil fokus i perioden indtil 2020 være på følgende initiativer til inddragelse og dialog med patienter og pårørende om tvangsforanstaltninger.

Forhåndstilkendegivelser

Flere afdelinger har arbejdet med de lovpligtige forhåndstilkendegivelser (satspuljeprojektet om fysisk aktivitet og tvang samt Den gode psykiatriske afdeling). Gode erfaringer med forhåndstilkendegivelser spredes i sygehuset og antallet forhåndstilkendegivelser øges. Indsatsen skal afspejle den nye psykiatrilov, der træder i kraft pr. 1. januar 2015.

Optimering af eftersamtale

Region Syddanmark har i de seneste år haft fokus på antallet af afholdte eftersamtaler. Dette fokus udvides til også at omhandle kvaliteten i selve eftersamtalen. Derfor undersøges i projektperioden, i hvilket omfang der er behov for kompetenceudvikling i forhold til personalet, der afholder eftersamtaler. Erfaring og læring fra eftersamtaler formidles i relevante fora.

Tilfredshedsundersøgelserne

Den samlede patient- og pårørendetilfredshed opgøres i tilfredshedsundersøgelserne. Med baggrund i resultaterne gennemfører alle afdelingerne mindst årlige fokusgruppeinterviews med henblik på at målrette indsamlingen af patientoplevelser på afdelingens lokale behov og problematikker fx til at vurdere af udviklingstiltag igangsat på baggrund af tidligere resultater. Spørgsmål vedrørende tvang skal fra 2015 indtænkes som et element i afdelingernes fokusgruppeinterviews.

Implementeringen af initiativerne i den reviderede patient og pårørendepolitik vil medvirke til at understøtte forebyggelsen af tvangsforanstaltninger.

Derudover vil initiativer som "Min Vej" en webbaseret interaktiv platform og vejviser for patienter og pårørende samt "En af Os – kampagnen" medvirke til generelt at øge patient- og pårørendeinddragelse.

Organisering af patient og pårørende inddragelse

Siden Region Syddanmark tilbage i 2007 vedtog den første patient- og pårørendepolitik i psykiatrien er der arbejdet med at skabe et godt og tæt samarbejde med patienter og pårørende. Politikken er under revidering. Der er etableret forskellige fora, hvori patienter og pårørende vil blive inddraget i arbejdet med at forebygge tvang:

- Psyk Info (Informationscenter) formidler viden om psykiske sygdomme til alle, der er i berøring med psykiatrien og andre interessenter.
- Psykiatrisk Dialogforum hvor regionspolitikere og repræsentanter fra patient- og pårørendeforeningerne drøfter aktuelle temaer i relation til udviklingen af Psykiatrien i Region Syddanmark. Forebyggelse af tvang vil indgå som fast punkt på dagsordenen.
- Regionens Patientinddragelsesudvalg vil blive inddraget i forhold til viden og synspunkter i arbejdet med at forebygge tvang.

Milepæle for inddragelse og dialog:

- I 2015 kortlægges brugen af forhåndstilkendegivelser. Kortlægningen omfatter antallet af forhåndstilkendegivelser og erfaringerne med brugen heraf. På baggrund af kortlægningen fastlægges et mål for området
- Alle patienter tilbydes eftersamtaler efter enhver tvangsforanstaltning. Der ses årligt en relativ stigning i antallet af afholdte eftersamtaler i forhold til antallet af tvangsforanstaltninger
- At der fra 2015 og fremover årligt sker en central opfølgning på de afholdte fokusgruppeinterviews.
- Øget tilfredshed (80 %) indenfor de områdespecifikke spørgsmål om tvang i tilfredshedsundersøgelsen. Måles årligt via tilfredshedsundersøgelsen.
- Øget tilfredshed med inddragelse i behandling (90 %) målt via specifikke spørgsmål i tilfredshedsundersøgelserne.

4. Beskriv regionens milepæle for **fysiske rammer og aktiviteter** i regi af partnerskabet

Psykiatrien i Region Syddanmark har som et led i implementering af regionens psykiatriplan igangsat en række om- og nybygninger af de fysiske rammer. Generalplanen for Psykiatrien i Region Syddanmark skaber rammerne og præmisserne for døgnfunktioner og ambulantfunktioner ved at fastsætte en række principper for god bygningsstandard i psykiatrien, blandt andet aggressionsforebyggelse og dæmpning, terapeutiske og rekreative aktiviteter samt tryghed og overskuelighed.

Regionen nybygger mere end 90 % af den samlede sengekapaцитet for at leve op til principperne, herunder 70 nye retspsykiatriske døgnpladser. De igangværende anlægsprojekter indeholder væsentlige tiltag med henblik på forebyggelse af tvang. Senest har midler fra Finansloven 2014 muliggjort yderligere tiltag.

Psykiatrien i Region Syddanmark etablerer alle sengeafsnit som integrerede åbne/lukkede afsnit, med mulighed for at skærme patienter i en mindre del af afsnittet. De integrerede afsnit giver mulighed for opretholde relationen mellem patienten og kontaktperson gennem hele indlæggelsen. Afsnittene indrettes, så der er mulighed for gennemsigtighed samtidig med, at der er områder, hvor man kan trække sig tilbage. Der er uderum med mulighed for aktiviteter, ligesom der indrettes rekreative områder, hvor der også er mulighed for fysisk aktivitet. Indretningen skal understøtte det terapeutiske miljø i afdelingerne samt patienternes oplevelse af trygge og rolige omgivelser med mulighed for individuel tilpasning og brugerindflydelse.

Heri indgår erfaringer fra det nationale satspuljeprosjekt om nedbringelse af tvang via aktivitet, som sygehuset indgår i. Aktiviteterne er forskelligartede alt fra musik og kunst til fysisk aktivitet.

Det tilstræbes at indskrive deltagelse i aktiviteter og fysisk aktivitet i behandlingsplanerne. Patienterne og pårørende inddrages via åben dialog, hvor personale og patienter mødes til dialog styret af en moderator. Derudover sker der løbende en udvikling i forhold til udnyttelse af rammerne, etablering af wellness badeværelser, motionsrum, multibaner og lignende.

Gode erfaringer og resultater fra satsprojektet vil ved projektafslutning udbredes til og integreres i alle

sengeafsnit

Milepæle

- Ved udgangen af 2017 er der integrerede sengeafsnit på alle psykiatriske afdelinger. Etablering og ibrugtagning sker løbende i forbindelse med færdiggørelse af anlægsprojekter. For Psykiatrisk Afdeling Odense dog først i forbindelse med færdiggørelse af nyt OUH.
- Medio 2015 er resultater og erfaringer fra satspuljeprojekt om fysisk aktivitet til nedbringelse af tvang integreret på alle sengeafsnit.
- Tilfredsheden med de fysiske rammer og aktiviteter undersøges årligt.
- I 2015 er der på alle afdelinger varierende og målrettede tilbud om aktivitet

5. Redegør for, hvordan partnerskabets erfaringer kan bredes ud til andre regioner og sygehuse

Årligt samt ved udgangen af 2016 evalueres den samlede indsats i sygehuset. Den samlede evaluering gøres tilgængelig for de andre regioner. Derudover vil både, Psykiatridirektørkredsen, Psykiatrilædeskredsen samt diverse faglige netværk løbende blive informeret om indsatserne i partnerskabsaftalen.

Psykiatrien i Region Syddanmark deltager i Sundhedsstyrelsens planlagte samlinger for projektafdelinger i relation til satspuljeprojekter samt i den nationale task force. Den nationale task force vil blive brugt aktivt som medspiller og formidler.

Derudover vil Psykiatrien i Region Syddanmark søge inspiration fra de andre regioner og deres arbejde med at forebygge tvang.

Psykiatrien i Region Syddanmark afholder primo 2015 en national konference om tvang, hvor fokus er at udbrede kendskabet til nationale og internationale erfaringer med forebyggelse og reduktion af antallet af tvangsforanstaltninger.

På tværs af Psykiatrien i Region Syddanmark:

Afdelingerne har de foregående år afholdt månedlig gennemgange af tvangsepisoder. Formålet har været læring, forebyggelse og øget kvalitet i tvangsansøgningen. I 2013 har sygehusledelsen deltaget i afdelingernes gennemgang. Der fastlægges i starten af projektperioden en fælles model for afholdelse af den månedlige gennemgang både på afdelingsniveau og på tværs af sygehuset. Modellen udvikles ligeledes til at analysere de positive hændelser, det vil sige en case, hvor en bæltefiksering blev undgået. Derudover afholdes årligt en audit på sygehusniveau. Auditten afholdes umiddelbart efter den årlige opgørelse for tvang foreligger og en årlig rapport udarbejdes. Afdelingerne skal inden sygehusauditten afholde audit med bruger- og pårørende involvering.

6. Redegør for, hvordan partnerskabet **evalueres**

Forebyggelse af tvang er en multifaktoriel indsats og positiv effekt opnået under hidtidige projekter har vist sig svære at fastholde. Den nationale målsætning skal indfris til 2020, der er således en 5 års periode til at arbejde målrettet med en bred vifte af indsatser. På tværs af sygehuset vil der i projektperioden være tværgående tiltag, som alle afdelinger deltager i. Derudover skal en stor del af tiltagene for at forebygge tvang komme fra afdelingerne selv.

Udover den årlige status evalueres indsatsen ved udgangen af 2016 og i 2018 således de iværksatte initiativer og de initiativer med god effekt udbredes til andre afdelinger. De tiltag som ikke viser en positiv effekt ved udgangen af 2016 afsluttes og andre tiltag kan efterfølgende afprøves. Skulle der i løbet af faserne i projektet være enkelte initiativer som øjeblikkeligt viser en positiv effekt kan disse implementeres i andre afdelinger løbende. Derfor vil sygehuset og afdelingerne i starten af 2017 revurdere deres indsats.

Evaluerings og monitorering

Alle afdelinger indberetter løbende anvendelsen af tvang til Sundhedsstyrelsen. Der udarbejdes en monitoreringsplan, men henblik på at måle og sammenligne relevante indikatorer i forbindelse med forebyggelse af tvangsforanstaltninger. Monitoreringsplanen skal beskrive, hvilke data der opgøres til diverse interessenter, samt hvor og hvor ofte disse offentliggøres. Interessenter som allerede ønsker at følge udviklingen i tvang nøje er: Psykiatri- og socialudvalget, Direktionen, Psykiatriens ledelse, Sygehusledelsen, kvalitetsråd, ledermøder, afdelinger, afsnit, satspuljedeltagere og psykiatrisk dialogforum. Derudover skal der arbejdes for at få automatiseret datatræk til afdelingerne, således at afdelingerne og de enkelte afsnit kan følge deres egen udvikling af anvendelsen af tvang nøje via psykiatriens ledelsesinfosystem.

Indsatsen justeres løbende på baggrund af konklusioner i den nationale Task Force, som Region Syddanmark deltager i. Milepælene i partnerskabsaftalen følges og opgøres årligt.

7. Øvrige relevante oplysninger om partnerskabet fx aftaler med kommuner om forebyggelse og opfølgning mv. (Eventuelle bilag)

Som indledning til arbejdet med at indfri målsætningen er der udarbejdet en analyse af tvangsforanstaltninger i sygehuset foretaget i den fastlagte baselineperiode 2011 til 2013. Analysen finder ligesom resultaterne fra Den Gode Psykiatriske Afdeling, at især misbrugsproblematikken spiller en stor rolle i forbindelse med anvendelsen af tvang.

Øget samarbejde mellem lokalpsykiatri og sengeafdelinger

Analysen foretaget i forbindelse med afslutning af Den Gode Psykiatriske Afdeling viste, at der er en markant risiko for tvang, hvis patienten forud for indlæggelse ikke har kontakt til psykiatrien, er nydiagnosticeret, er påvirket af rusmidler ved indlæggelse eller har medicinsvigt forud for indlæggelse. Undersøgelsen viste endvidere, at den eneste faktor i analysen, der forebyggede tvang, er om patienten har kontakt med lokalpsykiatrien/ den ambulante psykiatri. En indsats målrettet samarbejde omkring de patienter som oftest udsættes for tvang planlægges.

Samarbejdsprojekt mellem psykiatri og socialområdet

I 2014 blev et toårigt samarbejdsprojekt mellem psykiatrisygehuset og det sociale område igangsat. Indsatsen skal sikre generisk vidensdeling og dialog omkring de borgere, der både behandles inden for det sociale område og i psykiatrisygehuset. Projektet har som overordnet formål at borgere og pårørende oplever forbedret sammenhæng og koordinering af indsatsen samt at nedbringe tvang i psykiatrien og magtanvendelse på det sociale område.

Samarbejde med kommunerne.

Det kræver mange indsatser i psykiatrien at opnå målet om halvering af tvang. Det er dog vigtigt at indtænke forebyggelse af tvang i regi af kommunerne, da kommunerne er en vigtig medspiller i arbejdet med patienterne. Forebyggelse af tvang drøftes i de etablerede netværk mellem kommuner, psykiatri og praktiserende læger (Psykiatrisk Samordningsforum). I Psykiatrisk Samordningsfora drøftes mulige samarbejdsinitiativer.

Misbrug/dobbeltdiagnoser

En indsats målrettet patienter med misbrug iværksættes, da foreløbige analyser viser, at denne patientgruppe står for en stor del af bæltefikseringerne. En særlig indsats skal derfor udvikles og iværksættes. En indsats planlægges i samarbejde med kommunerne.

Psykiatrien i Region Syddanmark har sammen med de somatiske sygehuse, kommunerne og de praktiserende læger udarbejdet en ny samarbejdsaftale vedrørende indsatsen for borgere med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug. De nye "Retningslinjer for udarbejdelse af koordinerede indsatsplaner" fra sundhedsstyrelsen indarbejdes som en del af grundlaget for den kommende samarbejdsaftale. Samarbejdsaftalen dækker hele regionen og alle kommuner.

Bæltefiksering mere end 30 dage

Bæltefikseringer med varighed mere end 30 dage skal ifølge revisionen af psykiatriloven (i høring) indberettes til Sundhedsstyrelsen. Sygehusadministrationen skal i denne forbindelse orienteres og hændelsen behandles som en alvorlig utilsigtet hændelse og vil medføre en grundig analyse.

Der sættes fokus på langvarige bæltefikseringer gennem halvårlig afrapportering til regionsrådet, psykiatri- og socialudvalget, psykiatrisk dialogforum og psykiatriens ledelse i forbindelse med de nationale opgørelser af anvendelsen af tvang.

Tvungen opfølgning

Formålet med tvungen opfølgning er at forebygge tilbagefald og dermed tvangsindlæggelse og tvangsfiksering. Tvungen opfølgning anvendes ved begrundet formodning om og nærliggende risiko for, at patienten efter udskrivning vil ophøre med at følge den behandling, der er nødvendig for patientens helbred. Der arbejdes i projektperioden med vidensdeling omkring tvungen opfølgning.

Telepsykiatriske understøttelse

Der udarbejdes oplæg til, hvordan teknologiske og telepsykiatriske tiltag kan medvirke til at forebygge tvang, f.eks. via udvikling af app's m.v.

Eksisterende tiltag/projekter

Arbejdet med at forebygge anvendelsen af tvang skal ses i sammenhæng med den eksisterende behandlingsindsats. I sygehuset vil der være flere konkrete initiativer rettet mod netop forebyggelsen af tvang, især med fokus på bæltefikseringer:

- Satspuljeprojekt om Brugerstyrede senge
- Sikker Psykiatri, hvor et af temaerne er tvang
- Satspuljeprojekt om bæltefrit afsnit

Milepæle:

- I løbet af efteråret 2014 foreligger analyse af tvang
- I løbet af efteråret 2014 foreligger en kommunikationsplan.
- Senest 1. januar 2015 er data om tvang integreret i Psykiatriens Ledelsessystem.
- December 2014 til januar 2015: opsamling på eksisterende projekter i Region Syddanmark, hvad virker.
- Efteråret 2014 implementeres generelle initiativer
- 1. januar 2015 foreligger samtlige lokale afdelingsspecifikke partnerskabsaftaler
- 1. januar 2015 foreligger en fælles metode for kvalitative gennemgange (audit) af tvangsepisoder

Partnerskabets kontaktoplysninger:

Institution: Region Syddanmark

Navn på kontaktperson: Anders Meinert Pedersen
lægefaglig direktør

Adresse:

Teglgårdsparken 26, 5500 Middelfart

Kontaktpersons telefonnummer:

9944 4802

Kontaktpersons e-mail adresse:

anders.meinert@rsyd.dk
